

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Bégsz. évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Tarka események.

Kolozsvár, dec. 2.

Az ország életében egyre-másra torlódnak az érdekes események. A politikai élet forr, buzog mint talán nagyon régen nem, s ez a pezsgő elevenség megtermel olyan eseményeket is, amelyek megérdemlik jelentőségüknél fogva a különösebb figyelmet. Vegyük hát azokat itt e helyen sorjába....

A kormány fővárosi és utána a helybeli félhivatalosa is, ugyan-csak nagy buzgósággal támadják dr. Apáthy Istvánt az ifjúsági gyűlésen elmondott beszédeért. Az erős hang természetesen nem tesz azoknak a jó uraknak: de hát majd csak megvigasztalódik ezen a professzor. Ezért nem is terjeszkedünk ki bővebben erre a légyesi-pésre. Dr. Apáthy nem a mi politikánk embere: egy minden melleg gondolat nélküli 48-as embernek pedig szinte örövendeni kell azon, hogy a 67-esek, mint tépdésik egymást. De örövendeni kell azért is, mert így a tülekedők közül valamelyikben csak megérlelődik az a belátás: hogy a másikkal még sem lehet egy politikai alapon és ebből pedig csak a 48-as törekvéseknek lehet haszna.

Tisza Istvánt szinte megveiték Győrött, ahol vidéki körutjának első állomását tartotta. A kocsiának ablakát bezuaták, őt magát majd felfordították. Hát mit is keres Tisza István Győrött? Miért nem marad a fővárosban, ahol oly kitűnő a rendőrség, hogy meg tudja védeni a nép dühétől. Vagy miért nem viszi magával az újonnan fel-fogadott darabantokat. Mert ime a jó győriek nem akarták elengedni azt a dicsőséget, hogy beirják nevüket a történelembe. Mert eleddig nálunk nem igen volt eset reá, hogy a miniszterelnököt el akarják saját személyében páholni. Igaz, hogy ha volt is olyan aki megérdemelte volna, olyan nem volt, aki annyira megérdemelné mint Tisza István gróf. Természetesen — és ezt kijelentjük — nem a szó valódi értelmében. A győriek azonban mégis valóban és a szó legtökéletesebb

értelmében akarták ezt megeselekedni. Sajnáljuk, hogy idejutottunk. Sajnáljuk, hogy a miniszterelnöki méltóságot viselő egyén, kortesutrá indul és sajnáljuk, hogy ilyen esetekre alkalom nyílik. De aki szelet vet, vihart arat. Tisza István ki-nyújtotta »erős« öklét a magyar alkotmány felé; csoda-e ha vissza akarják ütni azt a kezét?

Abban a rang és cím vásárban, amely mostanában olyannyira fel-lendült, van egy néhány kitüntetés, amely bennünket kolozsváriakat különösen érdekel és amely valóban arra érdemes embereket ért. Való-szerűleg azért történnek ezek, hogy legyenek olyan emberek is a kitün-tetettek között, akik nem pénzért vételárjólak az elismerést, hanem egy egész élet hasznos munkásságával szolgáltak reá. Tegnapelőtt adtunk hírt dr. Haller Károly főrendi-bázi tagságáról. Ma pedig arról ad-hatunk hírt, hogy Szamosi Já-nost és Fabinyi Rudolft, a ko-lozsvári egyetem kiváló professzo-raiit udvari tanácsosokká nevezte ki ő Felsége. Igaz és őszinte örömmel vesszük e kitüntetések tudomásul. Az ő munkásságuk elismerésére nem volt ugyan szükségük erre a címre, de mégis jól esik tudnunk, hogy néha-néha az igaz érdemet is meg-becsülik.

A napi krónikában azonban szomorú események is helyet kér-nek. Meghalt Beöthy Ákos a kassaiak képviselője, egyike a leg-képzetebb magyar politikusoknak. Halála nagy veszteség a közéletre, melynek önzetlen, derék munkása volt és nagy csapás az országgyű-lési ellenzékre, amely ezután küz-delmeiben nélkülözni lesz kénytelen egy olyan derék harcost, mint Beöthy Ákos.

Mohay Sándor igazságügyi államtitkár — a nemrégiben még ismeretlen gyulafehérvári ügyvédet, szélhűdés érte. Állapota nagyon su-lyos. A rövid távirat, amely eszo-moru esetet tudunkra adja, igaz részvétet vett ki lelkünkben. Remél-jük, hogy a jeles jogtudós, mielőbb visszanyeri egészségét.

hangoztatták, hogy ők a nyugati kultúrának előharcosai a keleti barbarizmussal szem-ben. Az elfojtott düh is, amely minden há-borúnak következménye, nagyon felbresz-tette a szlávok fajszertét; a szürke elmé-letet felváltotta a rideg valódiság. Kuropat-kin hadseregében is vannak cserekeszek és más ázsiai népek, de számuk jelentéktelen és nem igen különbözik az ázsiai népek jellemétől. Így ez a háború kétségki-vül hozzájárul a cári birodalomban uralkodó népfaj és a kelet ázsiai népek közötti ellenfél világosabb felismerésére, különösen ha tekintettel vagyunk a kínaiakra, akikre Uchtomsky és barátai feltétlenül számitot-tak és akikről kitűnik, hogy mindinkább csatlakoznak — a japánokhoz.

A határok elismerésének követke-zménye: az ország belsejének megszilárdu-lása. Kelet-Ázsiával való leszámolásnak első köve kezmenye az lenne, hogy az orosz birodalomban a nemzeti szellem felébredjen. De itt merül fel az első aggodalom. A ha-talmas birodalom mozaikszertben van ösz-szerakva különféle népek tarka sorozatából. Ilyen tarka népgyűlelet csak egy erős kéz képes féken tartani és ennél fogva Oroszországra nézve az egyedüli lehetséges kormányforma a despotizmus. Az egész alap azonban megrendül, mihielyt az ország vereséget szenved, mihielyt a központi ha-talonnak tekintélye súlyed. Így volt ez a régi Rómban, hasonlóképpen Byzancban és így van ez most Ausztriában és így lesz ez Oroszországban is, amelynek hadseregét megverték a japánok. Ha a cár serege tel-jesen ki nem kuszorúli a csorbát, az or-szág belső ellenségei azonnal megmozdul-nak, a kiket nem az alattvalói hűség, ha-nem egyes-egyedül a félelem láncolt Orosz-országhoz. És valóban belső ellensége van elég a cárnak! Hogy a lengyelek sorsukkal nincsenek megelégedve és hogy várva-várják a kedvező pillanatot, azt mindenki tudja. Hogy a Kaukázus népei sincsenek megelé-gedve, azt mutatja az ottani rablóbandák

S az is beletartozik ebbe a tarka krónikába, hogy a főváros-ban letartóztatott egy Róth Sándor nevű ügyvédet, aki összekötte-tésben állott Krausz Emil bűnös manipulációival, amelyek a Remé-nyik L. és fiai céget vitték bele egy súlyos pénzügyi válságba. — Krausz Emil pedig hamarosan elhúditják ide Kolozsvár felé...

Ime egy nap változatos ese-ményei. Belül e lap hasábjain meg-találjuk mindezeknek bő ismereté-sét. Itt csak azt akartuk kidombo-ritani, hogy Kolozsvár is milyen je-lentékeny részt foglalt le magának az ország egy napi eseményeiből...

A miniszterelnök megsebe-sülése.

Utcai harc Győrött.

A megdobált Tisza.

— Express tudósítás. —

Győr, december 1.

Gróf Tisza István miniszterelnök és gárdája ma délelőtt érkezett Győrbe, hol a budapesti vigadóbeli »bizalmi« gyűlés má-sodik kiadásának szálitása volt kitűzve. Tisza István kíséretében voltak a követ-kező képviselők.

Gajary Géza, Belitska Béni, Lónyay Géza, Kubinyi Géza, Horváthy Lajos, Bu-janovics Gyula, Daróczy Aladár, Nyegre-László, Sacellary György, Erdély Sándor, Konkoly-Thege Miklós, Nagy Ferenc, Voj-nich Sándor, Münnich Aurél, Szerb György, Heltai Ferenc, Egerhoffer József, Szóts Pál, Telecsy Kristóf, Katona Mór, Krecsmarik János, Heinecz Hugó, Schmidt Károly, Révai Mór, Farkas Ábris, Fazlay Béla, Tuba János, Rosenberg Gyula, Fischer Sándor képi-selők.

Mikor Tisza István vonata Komá-romba érkezett, már a pályaudvaron várta az ottani szabadelvűpárt egy deputációja, melynek nevében Nagy Vilmos szabadelvű-párti elnök üdvözölt.

Tisza az üdvözlésre azt válaszolta, hogy a nem várt meglepetéstől szívóbbi köszöni. Nagy és szent ügy szolgálatában állók — ugymond — minden erőmet bele is fektettem akciómba. Azzal az erővel, a mit Isten adott, dolgozni is fogok a siker érdekében. A siker azonban attól függ, hogy az ország megért-e és tudja-e, mily nagy érdeket megmentéséről van szó. A mostani kritikus percekben minden emberre szükség van és azért örömmel látja, hogy a komá-romiak a szent ügy szolgálatába állottak.

Ezután a vonat tovább indult. Győr-ben óriási tömeg gyűlt össze a pályaud-varra. A szabadelvűpárt, kiegészítve a helyi

dalárdával, dr. Németh Károly vezetése alatt jelent meg és a berobogó vonatot él-jenzéssel üdvözölték. A vonatból kiszállt miniszterelnököt ezután szintén dr. Németh Károly üdvözölte, amit a miniszterelnök csaknem ugyanaz kkal a szavakkal honorált, mint a komáromi szabadelvűeket. Elmondta, hogy nagyon szívesen jött, mert az ügy, melyben fáradt, oly becsületes és szent, hogy ő minden erejét annak szolgálatába bocsátja és így a siker íme is maradhat el. A siker titka azonban a kölcsönös bi-zalom, melynek a győri szabadelvű-párt fényes jeleit adta. Kéri őket, hogy az erő és férfias bátorság vezesse őket to-vábbra is.

Itt a pályaudvar külső, utcai részéről fűsikeltő lármá, zaj, abugolás, ordítózás hangzott fel. A pályaudvarra be nem bo-csátott polgárság az épület előtt, az utcán óriási tömegekben gyűlt össze és neszté véve, hogy a vonat már berobogott és a miniszterelnököt üdvözlik, a kormány-el-nököt és akciójáról ilyen tüntetéssel jut-tatta kifejezésre véleményét.

A zaj és óriási abugolás hihetetlen mérvet ért, amikor Tisza alakja a szoldos gárda kíséretében feltűnt az állo-másépület kijárásánál. Valamennyien szinte belesápadtak, látva a felháborodásnak azt az elemi kitörését, mely a vigétekő gárdát a polgárság részéről fogadta. A miniszterelnök a gárda fedezete alatt sietve kocsiába szál-lott, a kocsi megkapta az utasítást: minél gyorsabban! — és ezzel a kocsi az óriási tömeg szinte fenyegető felháborodása köz-t hajtattott gróf Széchenyi Miklós püspökhöz, hol a miniszterelnök és gárdája megszállott egy pillanatra.

Innen lejöve Tisza és gárdája ismét kocsiába szállottak és befordultak a Széche-nyi térre, ahol óriási, sűrű embertömeg várakozott rájuk. Mikor a kocsior látható lett, leirhatatlan lármá, kiabás, tombolás tört ki.

— Abug Tisza! Le a gazemberekkel! — kiabálta a sok ezer torok.

Mikor pedig a menet a térre érkezett, egyszerre valóságos kőápor zuzott a me-netre. Egy hatalmas kődarab bezuat-ta Tisza kocsiának ablakát, az üveg izé-porrá törve bevágódott a kocsiába, Tisza nyaka közé és arcába, meg is sebe-sítve őt.

Erre a már előzetesen az egész város-ban szétzórított huszároknak és gyalogos ka-tonoknak a térre kirendelt csapatai műkö-désbe léptek. A huszárszázad két attakot intézett, úgy, hogy annyira meglestíteték a teret, hogy Tisza fogatának utat nyithat-tak és a miniszterelnök nagyobb baj nélkül jutott a Vigadóig. Ott történt, hogy a mikor Tisza kiszállt a kocsiából, egy ember türe megásra emelt bottal előtte termelt és éppen le akart csapni, mikor a rendőrségnek sikerült lefogni az illetőt. — Mindez egy szempillantás alatt történt, úgy hogy csak kevesen láthatták és ezért erről ellenőrizhetlen hírek kerültek forgalomba a városba.

Tisza és gárdája így nagyobb baj nél-kül bejuthattak a Vigadóba, a mely közép-

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Deák Ferencz-utca 12. szám.

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyező centiméterenként 8 fillér.

(parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek)

Nyílttér megállapodás szerint.

Péntek, december 2.

nagyágu terem, melyet igen vegyes, első pillanatra látható szemenszedett népség nem egészen töltött be. Alig volt köztük vá-lasztó, csizmás parasztiok, kétes existen-ciák és a budapesti vigadóbeli zsákhordó és egyéb népségekre hasonló alakok vol-tak, a kik bamba arccal várták, miért is gyűjtötték össze és rendelték be őket. Va-lóban szomorú látvány volt, mikor a mi-niszterelnök ezt a népséget kinevezi a ma-gyar közvéleménynek és erre appellál.

Tisza és gárdája a pódiumon foglalt helyet, körülötte volt a helyi, továbbá a soproni, komáromi és pápai szabadelvűpárt néhány kiküldöttje.

A gyűlést Kautz Gusztáv nyitotta meg, érthetetlen szavakat motyogva. Utána Tisza emelkedett szólásra és azokat ismételte, a miket már százszor is elmondott a parla-mentben és azonkívül és a min már min-den utcagyereket jól mosolyog. Elmondta, hogy mikor az obstrukciónak vége volt, békés munkában szép eredményeket ért el a parlament.

Azonban nem lehetett észre nem venni, hogy a parlament magas színvonalra alá-szállott, elvi harcot sző nem lehetett, koca-mai jelenetek, kicsinyes érdekek színhelye lett a parlament. A súlyos és zártas utjá-nak leírásában azonban nem akarta végig vezetni a közbeséget. Emlekezett a parla-menti vesztegetés afférjára, amelyből ő husz mérföldnyi távolságra állott. Rothadás sza-ga töltötte meg az ember orrát és minden becsületes, tisztességes embernek be kellett látni, hogy elérkezett az az idő, a mikor megálljt kellett kiáltani. A parlamentáris-mus formassága és lényege közt disztigvá-lni kell. Dániel jayvassata nem végleges, csak ad hoc a végleges revizióra. Ő megpróbálta békés uton, nem sikerült. Az ellenzék bele-kapaskodott a delutánú tilésekbe is és ár-rol azt hirdette, hogy házszabály és törvény-sértés, holott pedig nem az és minden az alapon hozott határozatot semmissen fog tartani. Ez a törvényes többség akaratával szemben a kisebbség meg nem engedhető lázadása.

Ami dilemma előtt állott, hogy vagy meghátrál vagy a lényegét a forma hátrá-nyára megmenti. Hogy miért csak most ál-lott elő? Erre csak azt felelheti, hogy már régebben kellett volna. Szől politikája út-vesztőbe vitte a nemzetet. Rá kellett tehát térnie a másik útra. A nagy harcban csak a nemzet lehet a bíró. — Beszéddét ezek-hez hasonló, már ismert frázisokkal fejezi be, mire néhány szóval Kautz beárta a gyűlést.

Ekkor kezdődött csak el az igazi hadd el hadd!

A néptömeg újra összegyűlt a Széche-nyi-téren és amikor megkezdődött a gyűlés-ről való levonulás, újra kitört a leirhatlan, borzalmas zaj és abugolás. Újra kövek és sártömbök repültek a miniszterelnök felé. A helyzet kezdett válságos lenni. A huszá-rok vezetője kardot rántott és ügélő lé-pében a tömeg ellen vezényelte a huszá-rokat. A tömeg sikongva, fűsikeltő lármá közben futni kezdett és a huszárok támo-gatására győtt gyalogság besorozította a tö-

nye, hogy tevékenységre serkenti a vállál-kozó szellemet és hogy a lappangó erőt életre ébreszti.

Mindenhol lehetett tapasztalni, hogy a háború után az illető országkereseti képes-sége hatalmasan fejlődik, akárcsak a vérrel áztatott csatamező termőképessége, a mely ilyenkor a rendesnél nagyobb. Így volt az Németországban 1870, után, Japánban 1894. és Észak-Amerikában 1898. után. Ennek az a magyarázata, hogy a háború az egész nemzetet arra kényszeríti, hogy a jövőjének biztosítására érdekében minden erejét meg-fessze. Ez az anyagi fellendülés mindig csak győtes harcok következménye volt és Oroszországban ez annál biztosabban fog bekövetkezni, mert ott a kereskedelmi szer-ződések reformja és az egész gazdasági élet azt támogatni fogja.

Hogya már azelőtt Szent-Péterváron, a befolyásos emberek mindent elkövettek a külfölddel való érintkezésnek könnyebbíté-sére és hogy az idegen tőke az országot felkeresse az ipar felvirágoztatása érdekében, ugy ezental a vezető államfőriák még in-kább azon lesznek, hogy a külföldi tőke felkeresse az országot. A nyugati intelligen-tiának beözlönése azonban ismét terméke-nyítőleg hat a belföldi vállalkozók és mun-kások fokozódott tevékenységére.

Egy tényező lép fel egész hatalmával, amely alul e földön, egyetlen egy nép sem vonhatja ki magát. Száz évvel és még előbb megkezdődött Angliának ipar államhá váló átalakulása. Amerika, amely a polgárhábo-ruig, tulnyomólag földművelő ország volt, azóta mindinkább iparállam lesz. Németor-szágban, ahol Napoleon idejében, a földmí-velők a lakosság kilenctized részét képez-ték, szintén az iparosok túlszámnyalták a földművelőket; hasonlóképpen Belgiumban a földművelők elenyésznek az iparosok és ányamunkásokkal szemben. Ugyanezt tá-pasztalhatjuk — ha nemis akkora mérték-ben — Keleten, Indiában és Japánban. Mert Japánban is megvan a maga social-

TARCA.

Oroszország jövője.

Írta: Wirth Albert.

Fordította: Ferencz Tivadar.

Ha a Nilus folyam nagyon megárad, akkor igen katasztrófa, vajjon a haszon fel-ül-mulja-e a kárt? A földművelők szüksége van a folyam iszapjára, hogy földjét trá-gyáshassa, és a zavaros hullámok elsodor-ják házáit és elpusztítják állatait. A Vezuv kitörése virágzó vetéseket tesz tönkre, de szótóláló lávája megtermékenyíti a talajt, amelyből a pompás Lacrimae Christi bo-gótyja nő. Így vagyunk a mostani háború-val. Borzasztó kárt okoz, de haszonnal is járhat és alapját képezheti egy új kornak. De valóban nehéz megállapítani, vajjon ha-szonnal vagy kárral végződik-e a most folyó nagy harc.

Első következménye az lesz, hogy az orosz és a többi keleti népek közötti ellen-fét jobban kiélesedik. Volt eddig akárhány igen éleseszd és igen hazafias ember, mint például Uchtomsky Eper herceg, a cárnak volt barátja, aki mindent elkövetett a szlá-vok és ázsiai népek egybeolvadása érdeké-ben. Uchtomsky, akinek erejében tatár vér csörgesz, az oroszokat a hunok utódainak és örököseinek nyilvánította. Kínai szorga-lom és orosz kard, a musik konservatív szívsósága és a cserekeszek kalandos tett-vágya — ezek egyesülése volt politikai sze-replésének alapja. Európa ellenben, nézete szerint, Oroszország legnagyobb ellensége. Egy, a Visztulától a Jangtsekiang — őt a Sziantsingig terjedő hatalmas birodalom se-gítségével Európát meghódítani és az egész világot féken tartani — ez lenne Orosz-ország feladata és hivatása. A mostani hábo-ru azonban véget vet ennek a politikai ábr-ándnak. Maguk az oroszok uton-utfélen

elzaporodása, az mutatja azt is, hogy az ottani néptörzsek nem igen tartják be a fegyverviselés eltiltására kiharított határsígi rendeletet. Hogy a törkesztánok sem érzik magukat megelégedetteknek, azt az andisani lázadás igazolja, valamint az afgán és perzsa határon mutakozó folytonos felkelések. De ezenkívül Finnországban is, 1899. óta, a lehető leghevesebb ellenzék politikai nyilvá-nul Oroszország holdogító politikájával szemben, és közvetlenül a háború kitörése előtt szükségesnek mutatkozott az örmé-nyeknek egész — egyegyed milliórd már-kát kitevő — egyházi vagyunkat, a mind-ent elnyelő, éhes kincstár számára lefog-lalni. Az örmények, keresztény testvéreik-nek és főnökeiknek nemcsak tudósokat, te-kintélyes kereskedőket és közigazgatási tiszt-viselőket adtak, hanem kiváló hadvezéreket is, mint Bagratian (tulajdonképen Bagratuni), a ki Európának egyik legrégibb családából származik és eredetét a hatodik századig tudja visszavezetni és a ki az oroszokat vezette Napoleon ellen, továbbá Loris-Melikkoff (Melikian), a ki 1881-ben az orosz nagybírodalom diktátora lett. Az örmény patriárcha megfékezése után az örmények barátságáról és segítségéről vajmi kevés olvasható. Haonól helyzetben vannak a zsidók. Ők éppen úgy, mint az örmények, nem lázadnak fel; de mégis politikai ve-szélyt képeznek. Kettős szempontból.

A politikai elégedetlenségnek és a szo-cialistáknak egy tekintélyes részét ők szol-gáltatják és azután az orosz hatóság ke-gyellen bánásmódja hozzájárul ahhoz, hogy Oroszország külföldi hitele elé, kisebb-na-gyobb mértékben akadályt gördítsenek. Az ország belső ellenségeinek névsorozatát még kibővíteni lehetne. Csak a balti tenger mel-léti németekről akarok szólni, akiknek nincs valami különös okuk, hogy hálával legyeenek az orosz kormány iránt és a besza-rabiai oláhokat kell még felemlítenem, akik az oroszok legelkeseredettebb ellenségei.

Oroszország hitelesítő volt szó. Csoda-

nak tekinthető, hogy az, alapjában még meg nem rendült. Isajeff és Rohrbach mégis té-vedtek, amikor az óriási birodalom pénz-ügyi helyzetéről és hatalmas segédesszékei-ről, mint szakértők nyilatkoztak. Mind a kettő azt állította, hogy Oroszország rövid idő alatt csődbe jut. Jóval a háború kitö-rése előtt, amikor erre még senki sem gon-dolt, Oroszország pénzügyi bukását jósolták. És pénzügyi épülete még mindig áll, ámbar felépítője: Witte, már régóta visszalépett. A legyőzötték részvényei még mindig job-ban állanak, mint a győzők és úgy arány-lanak egymáshoz, mint 90 a 75-höz.

Vajjon a jövőben nem fog-e valami gyökeres változás beállni? En biztosra ve-sezem. A háború még sokáig tart és aki visszaemlékszik arra, hogy az észak-amerikai Egyesült-államok valamint az észak-német szövetségi államok közötti folytonosan este-k dacára annak, hogy mindkét állam számta-lan győzelmet aratott ellenfelein, — annak nem szabad csodálkoznia, hogy folytonos kudarcok következtében, az árfolyamnak ok-vetlenül esni kell. Mindenesetre nagy köny-velműség lenne, ha a német pénzpiac hoz-zájárulna egy újabb orosz kölcsönnek meg-kötéséhez.

Oroszország pénzügyi jövője, a legkö-zlebbi években, kétségkívül igen szomorú, de későbbben inkább anyagi fellendülés vár-ható. Egy feltétlen veszteség gyakran vi-szonylagos nyereség. Hogyan? Mert fel-ébredni az emberben a tettvágyat, sarkalja a tevékenységre. Egy ember 60.000 márká-nak kamatából szerényen megélhet, anélkül, hogy dolgozni kellene. Ha ezt a tőkét bá-mi módon elveszti, akkor a tönkrement tőkepénzesnek talpra kell állania és lehet, hogy oly helyzetbe jut, hogy évi 6000 márka jövedelme lesz. És így jobb anyagi helyzet-ben van, mint azelőtt. Hasonló sors vár Oroszországra.

A készpénzben és az ingó valamint ingatlan vagyonban szenvedett óriási vesz-tességek okvetlenül az lesz a következmé-

meget a Széchenyi-terbe torkoló négy utcába. A gyalogság rohama megtámadta a teret és Tisza gárdistái kocsiba szállhattak. Azonban nem mert abba a kocsiba szállni, amelyen jött, mert félt, hogy a bezúzott ablakról felismerhetik. Kocsit váltott tehát és a legnagyobb titokban katonaság és rendőrök fedezete alatt a kocsit gyorsan elvágatták.

Az egész város valóságos ostromállapotban van. Minden utcán szuronyos katonai őrzések cirkálnak. A lakosság felháborodása leírhatatlan és abban a hiszemben, hogy mindenki, aki a gyűlésre jött, Tisza miniszterelnök gárdájához tartozik, még az újságírók kocsijait is kövekké sárval dobálják meg. A városban oly nagy az izgatottság, hogy komoly összetűzést tartanak. — A győri választó-polgárok megadták a feleletet Tiszának. Azt a »bizalmat«, amiben itt része volt egyhamar felejtse el....

A politikai helyzet.

Andrássy Gyula a kormány ellen.

— Express tudósítás. —

Budapest, dec. 1.

Andrássy Gyula harcot hirdetett a beszéde foglalkoztatja most a politikai világot. Ezt a beszéde a gálázási választók által országgyűlési képviselőjük, Andrássy Tivadar gróf tiszteletére rendezett ebéden mondotta el Andrássy Gyula gróf.

Az érdekes beszéd szövege az alábbiak szerint:

Uram! A miniszterelnök ur egy fővárosi banketten foglalkozott azon levelemmel, melyet választóimhoz intéztem.

Mint nemcsak ellenfél szépen, reám nézve hűszorgalomban nyilatkozott fölém.

Erdemben azonban keményen sújtott és ezt jól tette.

Erre a beszédre szándékozom néhány megjegyzést tenni.

A miniszterelnök ur azt mondotta, hogy nem ért bennünket, akiknek célja az ország azonos s még sem akarjuk azt megtenni, a mi ezen célhoz vezet. A kényes szöveghez hasonlóan, a ki valamely szükséges munkát, mert az érdekeinek kellemtelen, elvégezni restel.

Tény, hogy a nemzet betegségét látni és gyógyítását lemondani addig, míg az ember a politikai életben részt akar venni, nagy gyengeségre vall.

Csak hogy mi nem így cselekszünk és a miniszterelnök ur bírálata téves.

Ha célhoz vezetnek tartanak az ő módszerét, ha megengedhetők vélnők azt, a mit ő tett és azért vonnák meg tőle támogatásunkat, mert nem szép, nem tetsző eszközökkel kellett nyulnia, s mert eljárása súlyos küzdelmeket idézhet fel, akkor találó volna az ő hasonlata.

De hogyan áll a dolog valójában?

Azt tartjuk, hogy az ő rendszere nem vezetett célhoz, mert az erőszak nem teremtheti meg azt, a mire szükségünk van: egy általános elfogadott új jogrendet. Azt tartjuk, hogy tilos dolog az, a mi történt, mert a képviselőháznak követendő eljárás formáit összetörni sem az elnöknek, sem a többségnek nem szabad. Erre a cél helyesége sem jogosít fel.

Ezzel a mentéssel élnek az erőszak elkövetői, hogy valamit tenni kellett és tenni nem lehetett.

Tagadom, hogy mást tenni nem lehetett. Legyen szabad röviden megmondanom, hogy igénytelen nézetem szerint mit kellett volna tenni.

El kellett volna készíteni a házszabályoknak kívánatos reformját és pártközi egység útján, alkudozások útján kellett volna a szabadságharcot nem sértő ezen javaslat elfogadtatását megkísérteni. Békésen, de a legelőször az ellenzéki hívatás tiszteletben tartásával, türelemmel kellett volna

demokráciája. Oroszország mindig, miután egy önálló kultúrának megteremtésére képtelen lévén, a nyugateurópai befolyás alá került. Később jött ezen befolyás hatalma alá mint Német- vagy Lengyelország, de — előbb-utóbb — mégis oda jut. És mennél inkább várt erre a befolyásra, annál mohóbban fogja hatalmába keríteni ezt az új kultúrát. A reageket sok iparvállalat, amely Witte idejében keletkezett, Oroszországnak nem volt hasznára. Többet alkotnak, mint amennyire szükség volt a fogyasztó közönségnek és amit alkotnak, annak egy tekintélyes része nem felelt meg az ország igényeinek. Bekövetkezett a nagy árhanyatlás és nemcsak a belföldi hanem belga- és francia vállalkozók is, tetemes kárt szenvedtek. A pangás, amely körülbelül 1900 körül kezdődött, nem lehetett állandó. Talán már meg is szűnt volna, ha időközben ki nem tör a háború. De a jövőben okvetlenül sok új műhelyt, kohót és gyárat kell alapítani, már csak azért, hogy a háború által okozott kár pótolva legyen és ennél fogva Oroszországból is előbb-utóbb iparállam lesz, átalakulása már megkezdődött.

A közgazdasági folyamatok fejlődése Oroszországban éppen úgy mint a nyugati államokban, maga után vonja a társadalmi reformok átvalását. Ezen átalakulásnak a legelső lépése volt a jobbágyok felszabadítása. Talán itt is elhamarkodás történt. Mert valamint az Egyesült Államokban, az óriási áldozatokkal járó negerek felszabadítása, sokan nagyon sajnálják és egyedül kívánságuk a fekete fajt ismét régi társadalmi állásába való visszahelyezése, éppen úgy Oroszországban, a jobbágyok felszabadulása is rossz következménnyel járt. (Vége. köv.)

törökedni a kisebbség színe-javának megnyugtatósára.

Ez vagy sikerült volna vagy nem. Ha sikerült, minden rendben, rendbe jött volna. Ha nem sikerült és a mérsékelt házszabálytervezet obstrukcióval találkozott, akkor ezen obstrukció ellen a választókra kellett volna appellálni.

Az obstrukció, a melyről itt szövegek, vagy az összes ellenzékre terjedhetett volna ki vagy csak egy része volt volna benne részt.

Az utóbbi esetben kétségtelen, hogy több kilátás volna a sikerre, mint van jelenleg. Egy pár tuzóval könnyebb elbánni, mint az összes egyesült ellenzékkel.

De nézzük a másik lehetőséget, nézzük azt a valószínűleg esetet, hogy az egész ellenzék akarata volna a mérsékelt házszabályokat is agyonbeszélteni. Mi lett volna ekkor — a maival összehasonlítva — a kormány helyzete?

E nem várt, de lehetséges esetben is előnyösebb lett volna a kormány helyzete, mert nem történtek volna kiválások a pártból, hanem a törvényesség ösvényén mindenki kitartott volna. Előnyösebb lett volna, mert nem egy mindenféle akasztóval ellátott olyan klotyúról lett volna szó, amelynek hivatása egy nem ismert házszabály-reviziónak sorsát előre biztosítani, hanem egy konkrét, ismeretes javaslatról.

Előnyösebb lett volna a helyzet a mai-nál, mert a kormány a választók elé olyan kérdést vinné, mely a választók elé való, holott ma olyannal járul ítélőszékük elé, mely nem oda való. Akkor ugyanis azt a kérdést vinné a nemzet elé, vajon akar-e új házszabályokat, nem pedig azt, hogy ma melyik házszabály az érvényes, és egyhangúlag megállapított régi házszabály-e, vagy a formák megsértésével létrejött Dániel-féle határozat? Politikai kérdést intézne a nemzethez, nem pedig jogit. Azt kérdezné a nemzet, hogy mit tegyen és nem azt, hogy mi az érvényes jog.

S végül a kormány győzelmi kilátásait növelné az a körülmény, hogy nem nehezednék vállaira a jogserés odiuma sem. Pedig úgy reményleném, hogy ez nem csekély odium.

Miben bízik jelenleg a kormány?

Nem hiszem, hogy a megoldást azon altszék és csendőrök izomerejében keresi, a kik az új jogú kizárásokat végre fojgják hajtan. Azt hiszem, abban sem bízik, hogy a szentlélek megszállja az ellenzék és ez önmagától meghajol az új szabályok érvényessége előtt. Azt sem gondolom, hogy egy csonka parlament erkölcsi súlyára alapítsa számításait.

Reményét a választók pressiójába helyezi. Azt hiszi, hogy a nemzet annyira akarja a házszabályok revízióját, hogy az ellentállást el fogja seperi.

Az erőszak után is csak azon forum-ra számít, mely az erőszak nélkül mondta volna ki a végső szót.

Es ha a kormány a nemzet haragjának megnyilatkozása után is elérhetők reményli, hogy az ellenzék magát a jogtalan határozatoknak alávesse, akkor nem kétségtelen-e, hogy a nemzeti akarat megnyilvánulása a következőre, arra a könnyebb feladatra is képes volna, hogy az ellenzék egy ismeret és mérsékelt házszabályt obstrukció útján meg ne akasszon.

Ha van lehetőség, hogy a kormány kedvezőlenebb körülmények között, az erőszak alkalmazása után, a pártból történt kiválások után a nagyobb támogatást megnyerje, a melyre ma szüksége van, hogy az ellenzék ellenállását megtörje és jogi lelkisimereket elnémitson, akkor kétségtelen, hogy kedvezőbb helyzetben az erőszak odiuma elkerülése és a történt kiválások nélkül elérhető volna a nemzet támogatásának reá nézve szükséges kisebb mértékű. Ha ma lehet az eredmény, más taktika mellett valószínű volna.

Ha ma nem érne cél az erőszak, az még nem bizonyítaná, hogy erőszak nélkül célt nem érhetni. Mert a jog erő és a kormány akciójának legnagyobb akadályai ma éppen az az erőszak és jogtalanág, a melyet elkövetett.

De, uraim, nem akarom önöket további fejtegetésekkel untatni. Csak azt kérdeznék önöktől, csak azt az országos közvéleménytől, következik-e abból, hogy az ember valamely célt el akar érni, az a kötelessége, hogy e cél érdekében ráleljen olyan útra is, melyen azt elérni nem lehet, a melyen mindvégig taposni kell a jogszertet, a mikor ezenfótt a célhoz más és helyesebb út is vezet? S mind ezt csak azért, mert mások más nézetben vannak? És ha az ember ilyenben részt venni nem akar, félreáll-e, mint a szemérmeskedő szűz?

Nem, uraim. Különböztet is kijelentem, hogy nem féltem magamat és félreállni nem fogok, hanem teljesíteni fogom kötelességemet, bármilyen következményekkel járjon és személyemre nézve.

Szívem melyéből becsülöm a miniszterelnök ur kötelességtudását; de elhihetik, hogy legalább e részben nem fogok mögötte maradni.

Poharamat, uraim, önökre ürítem, azon független és szabad polgárokat, akik nem hajolnak meg az erőszak előtt, jöjjen az bárhoan, jöjjen a többségtől, jöjjen a kisebbségtől.

Gróf Széchenyi Viktor, a bodajki kerület országgyűlési képviselője tudvalevőleg kilépett a szabadelvű-pártból és Kilépését nyílt levélben indokolta meg, amelyben többek között ezt mondta: A katonai programban tett igéreteit a kormány becsülettel beváltani igyekszik, sőt a véderő nemzeti kialakulása felé igéretben felelt is tett egy hatalmas lépést a honvédtüzsérg létesítésének kieszközölésében. Az obstrukció leközdülésére irányuló törekvésében azonban oly cselekményt köváltatott a kormány, mely a legsúlyosabb aggályokat támasztja

bennem és amiben oly orvosságot látok, mely rosszabb a betegségemnél. Meggyőződésem, hogy gróf Tisza István és kormánytársai a legjobb és legbiztosabb intenciókkal és leggyökbe vetett bizalommal léptek ezen útra, amelyen őket követni azonban ellenkező meggyőződésemmel tiltja. Egyelőre nem fogok semmiféle pártot csatlakozni, mert hibáztat az összes ellenzék, hogy a 21-es bizottságba való belépés megtagadása által a házszabályreform normális tárgyalását megakadályozta.

December 1-től új előfizetést nyitottunk az „UJSÁG“-ra.

decz. 1-től jan. 1-ig 2 korona
Negyedévre 6 korona.
Félévre 12 korona.
Kérjük azokat a t. c. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése lejárt, hogy az „UJSÁG“ megrendelését minél előbb megújítani szíveskedjenek.

UJDONSÁGOK.

A kolozsvári ellenzéki pártok szövetezése.

Kolozsvár, dec. 2.

A kolozsvári ellenzéki pártok kiküldött bizottságai tegnap délután bizalmas értekezletet tartottak. Nem volt szándékunk e bizalmas értekezletről tudósítást adni, mert botorul cselekszik az, aki előre kiküldött ellenzéknek a terveit. Am egyik helyi lap tegnapi számában tudósítást olvasunk a gyűlés részleteiről és elmondja, hogy „a kiküldött nagyobb része erősen ragaszkodik ahhoz, hogy városunk II-ik kerületében báró Wesselényi Miklós léptetessék fel... [Ezre vonatkozólag a leghatározottabban kijelentjük: hogy a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt a II-ik kerületet semmiféle 67-es párt kezére át nem engedi, hanem jelöltet fog állítani és végig küzdi a harcot. Erre pedig többféle jogcím van:

1. A szövetezett ellenzék vezérő bizottsága megállapodott abban, hogy minden kerületben tiszteli az ellenzék szerzett jogait; olyan jelöltet állít fel, amelynek politikai hitét az ellenzéki választók többsége vallja.

A függetlenségi és 48-as pártnak a II-ik kerületben való jelölését illetőleg biztosított jogai vannak; de meg a II-ik kerületben a függetlenségi választók vannak többségben. Ennélfogva ott az „Uj párt“nak semmi keresni valója nincsen. Am az „Uj párt“ úgy akarta magának a jelölés jogát biztosítani, hogy az előző megállapodások ellenére jelöltről gondoskodott, hogy ezáltal függetlenségi pártot és azután egy kényseritese az együttműködésre. E taktika csúttörtőket mondott. A függetlenségi párt választmánya határozatilag kimondotta: az I-ső kerületben szívvél-lelekkel támogat bármely ellenzéki jelöltet; a II-ik kerületben azonban a függetlenségi párt zászlóját viszi diadalra. S hiába lesz ezzel szemben az „Uj párt“ minden mesterkedése. A II-ik kerület függetlenségi választói, hivat maradjanak elveikhez. Ha az „Uj párt“ komolyan veszi az ellenzéki szövetezést: akkor első sorban is viselkedjék őszintén a függetlenségi párttal szemben is. Ennek az őszinteségnek nagyfokú hiányát tapasztaltuk eddig követett eljárásában és sajnáljuk, hogy ezen eljárás önkénytelen központja egy olyan tiszteletreméltó férfi, mint báró Wesselényi Miklós. De bárhogyan alakuljanak is a viszonyok, mi kitartunk amellett, amihez jogunk van: hogy a II-ik kerületben a függetlenségi lobogót bontjuk ki. Itt tehát — mint a hivatkozott sugalmazott közlemény mondja — nem lehet szó arról, hogy a jövő héten más álláspontra helyezkedjék a függetlenségi párt. Az „Uj párt“ menjen az I-ső kerületbe. Mi ott mindenesetre őszintebben fogjuk a küzdelmet támogatni, mint amennyi őszinteséget eddigi eljárásában tapasztaltunk.

Felirat a képviselőházhoz.

Az egyetemi ifjuság felirata.

Kolozsvár, dec. 2.

Az e hó 29-én tartott ifjusági gyűlés határozataiból, az ott előterjesztett határozati javaslatot, az előkéség megküldötte a miniszterelnöknek, a budapesti ifjuságnak és a képviselőháznak. Ez utóbbit a következőkben közöljük:

A Magyar Országgyűlés Képviselőházához!

Teljes bizalommal fordulunk a Magyar Országgyűlés Képviselőházához elégtételért és megtörlesztésért. A Budapesti Tudományegyetem polgáráinak példátlan sérelme esett, és mi nem volnánk méltók a magyar névhez, ha ezt a sérelmet nem tekintenők az egész magyar főiskolai polgárság meggyalázásának.

A Kolozsvári Tudományegyetem polgárai nov. 29-én, az Egyetem falain belül, a jelenlegi Rector magnificus jelenlétében nagygyűlést tartottak és azon szívők keserűségnek egyhangúlag a másolatban ide csatolt határozattal adtak kifejezést.

A határozat értelmében alázattal kérjük a Magyar Országgyűlés Képviselőházát, méltóztatassék a Budapesti Tudományegyetem történeté miatt a magyar kormány felelősségére vonni és intézkedni az iránt, hogy mindnyájunk közös sérelme orvoslást nyerjen.

A Magyar Országgyűlés Képviselőházának gyámk, bizalommal és hódolattal alázatos szolgálai:

A Kolozsvári Tudományegyetem polgárainak 1904. nov. 29-én tartott nagygyűléséből:

Dr. Apáthy István, K. Kovács István, elnök, jegyző.

Uj udvari tanácsosok.

Szamosi János dr. és Fabinyi Rudolf dr. kiténtetése.

Kolozsvár, dec. 2.

A hivatalos lap mai száma két olyan királyi kiténtetést számol be, a melyminket Kolozsváriakat igen közelről érdekel. A király ugyanis Szamosi János dr. és Fabinyi Rudolf dr. egyetemi tanároknak az udvari tanácsosi címet adományozta.

A kolozsvári egyetem kitűnő professzorában: Szamosi Jánosban a filológia országon ismert mesterét érte a kiténtetés. Hazánk pedagógusai bizonyára örömmel olvassák e kiváló férfi munkásságának magasabb helyről jövő elismerését és örömmel értesül a hívről mindenki, aki Szamosi János szeretetreméltó egyéniségét ismeri. Mi kolozsváriak pedig ismét büszké lehetünk, mert Szamosi János városunk szülötte. Munkássága, őszintesége, melylyel korábbi pályatársainak, a középiskolai tanári karnak minden kez ügyét felkarolta, már régbenben is elismerést talált, mikor a közoktatásiügyi kormány 1889-ben őt öltette az országos tanárvizsgáló bizottság elnöki székébe.

Szamosi János középiskoláit Kolozsvárt, egyetemi tanulmányait külföldön végezte. Már huszonegy éves korában tanára volt a budai főgimnáziumnak, 1870-ben docense lett a budapesti egyetemnek. A görög irodalomtörténetből vett kollegiumait kiváló előszeretettel foglalták a bölcsészeti-kari hallgatók és mikor 1872-ben a kolozsvári egyetem újonnan felállított, ő lett a klasszika, filológia nyilvános rendes tanára.

Különböztet nagy tanulmányokat tett külföldön, jórészt a kormány megbízásából, különösen az egyetemi szemináriumi kérdéseit tanulmányozván.

Az ő agilitásának köszönhető, hogy az országos középiskolai tanár-egyesület megalakult és virágzásnak indult. A filologia társaság megalapításában is ő fejtette ki a legnagyobb terekenységet. 1880-ban tiszteletbeli doktori lett; alelnöke az erdélyi irodalmi társaságnak és viselője még sok számos kitüntető állásnak.

Művei egész könyvtárt tesznek. Nagyhatású és feltűnő keltő volt Szamosi dr. azon beszéde, melyben az egyetem rektori székéből a középiskolai tanárképzés helyes irányát jelölte meg.

Ezekben foglaltuk nagy vonásokban össze Szamosi János dr. életjárát és tudományos munkálkodásának rövid vázlatát.

Szamosi dr.-nak azonban hervedatlan érdemei vannak Kolozsvár város kulturális fejlődésének, haladásának előmozdításában is.

A másik kiténtetést: Dr. Fabinyi Rudolf a chemia ny. r. tanára.

Dr. Fabinyi 1849. május 31-én Jolsván (Gömer m.) született. Gimnázialis tanulmányait Rozsnyón és Lőcsén. Egyetemi tanulmányait Budapesten, Heidelbergben, Berlinben és Párisban végezte. Ezek befejeztével mint a Műegyetem tanársegéde folytatta pályáját, míg 1878. jun. 30-án a kolozsvári F. J. tud. egyetemhez neveztetett ki ny. r. tanárrá.

Huszonhat év, mely folytonos esztudatos munkában telt el, fennyesztéve nemcsak a tudományos világban, de a közéletben is a tudós professzor nevére, tisztelt és becsült személyé.

Egyetemi tanári pályájának huszonhat éve egyszerűsödött a magyar chemiai tudományok európai színvonalára való emelésének is negyedszázados története. Mert az ő nevével kapcsolatban illeszkedett be hazánk a chemia újabb kiadásának világirodalmába, mert az ő nevéhez fűződik mind az, a mi a kolozsvári tudomány egyetem chemiai intézetét a külföld előtt is ismertté tette.

Nem egy elszáított tudós osztályt, de az egész nemzetnek tett szolgálatot, midőn a chemiai tudományok fejlesztésével tudásunkról és haladásunkról a világ előtt tanúságot tett. De tereken részt vett a tudós professzor Kolozsvár közéletében is. A fennálló egészségügyi intézmények megteremtésében igen nagy és élénk része volt. Ismeretterjesztő előadásokat és előadásokat tartott az iparos-osztály művelésére, s e révén a kolozsvári társadalom ez osztályának is tisztelétét és szeretetét visztá magának.

Ilyen fáradhatlan munkásságban eltöltött negyedszázad kitűnő elismerése méltán tünne tehát Kolozsvár közéletének és

tünne egyszerűsödött a magyar tudomány világnak is, mely büszkén sorozza Fabinyi Rudolf dr. tagjai között. A kolozsvári egyetem e két tudósának kiténtetésének híre Kolozsvár társadalmában és a tudományos körökben általános örömet keltett. R. R.

Beöthy Ákos †

Kolozsvár, dec. 1.

A magyar közéletnek gyászja van ismét. Politikai életünknek egy markáns alakja, beszenjei és őrvénye Beöthy Ákos az elmúlt éjjel fél 1 órakor Erzsébet-körút 60-ik szám alatt lévő lakásán meghalt. — Halála igen váratlanul következett be, noha régóta betegeskedett. Még a tegnapi napon egy nyílt levele jelent meg a lapokban a helyzetről s éjjel hirtelen kidöntötte őt a halál az álmok sorából.

Egy kombattáns politikussal szegényebb politikai közéletünk. Erős, öntudatos egyéniség volt, aki mindig a maga útján járt; soha sem tudta egyéniségét alávetni kicsiny érdekeknek, de nagy pártfegyelmeknek sem.

Annak idejében, mikor gróf Apponyi Albert és pártja belépett a kormánypartba, ő volt az egyetlen, aki nem követte egykori pártvezérét és pártját, hanem pártokon kívül maradt. Szavának mindig súlya volt, valahányszor felszólt a napi politikai kérdésekben. Azonkívül egyike volt a legképzettebb magyar képviselőnek. Különösen az angol viszonyokról tanulmányozta. A magyar közjogot kevés képviselő ismerte úgy, mint ő. Ezek az ismeretek legutóbb megjelent könyvében, a melynek két kötetét jelent meg, kifejezésre is jutottak. Politikai fellegása és meggyőződése közel hozta őt a függetlenségi és 48-as pártához, anélkül, hogy a pártba belépett volna.

Legutóbb Kassa város képviselője volt. Politikai pályáját 1872-ben kezdte, a mikor Deák-párti programmal választották meg és a Sennyei-féle frakcióhoz csatlakozott, később pedig a nemzeti párt tagja lett.

A nagy beteg politikust Erzsébet-körút 50. szám alatti lakásán unokahúga: Zámory Györgyné született báró Majláthy Söröta apolták nagy odaadással. Ma éjjel 12 óra után annyira rosszul lett, hogy hozzátartozói elhívták dr. Thur háziorvost, aki azonnal ápolás alá vette. Félgyő óra körül a beteg felült ágyában. Ebben a pillanatban vérmérséket támadt, elájult s az orvos önfeláldozó ápolása, minden erőlködése dacára néhány perc múlva elvérzett. A holttestet az Entreprie ma délelőtti conaissance-stűt koporsóba zártá, amelyet a most épült díszes ravatalra fognak helyezni. Temetése holnapután délután három órkor lesz az Erzsébet-körúti gyászházban.

A szegény család harmincz forintja.

A polgármester ur figyelmébe.

Kolozsvár, dec. 2.

Vetési Albert szegény munkás ember. Reggelről-estig fárad, dolgozik, izzad, hogy megkereshesse családjának a száraz kenyereket. Az államvasutat kolozsvári gépműhelyben van alkalmazva, mint gépvezetőgályos. A lelketlen veszt furja, faragja szakadatlan buzgalommal, erénytelen szorgalommal. A fíval együtt dolgoznak a vasesztérgán, hogy az otthon levő anyának és testvéreknek pénz vihesseken haza élelemre s talán meleg ruhára is, mi megvédje a zsege gyermek testét a zord idő szelétől, hidegtől, a kődös téli napok számtalan betegségeitől.

Vetési Albert és fia tegnap, elcsaján — harminc forintot kaptak ki a műhely pénztárából. Örömmel vitték haza a kis összeget, mi legfeljebb arra lehet elég, hogy az éhenhalástól mentse meg egy hét tagból álló családot. Am a kik kevéssel beérik, kiknek a sora szeszélye soha nem adott jó napokat, kik hozzá vannak szokva a keserves nélkülözéshez, a szenvedések krisztusi türelemmel való elviseléséhez, azoknak 30 forint is nagy pénz.

Mintha egy kis fény lopózott volna be a nélkülözések hajlékába, az apa és fia munkájának aprópénzben kifizetett eredményével. Boldog volt az apa, hogy pénzt vihett haza, örült a fia, hogy neki is része van a pénz megkeresésében, mi a jó anyára ismét előlélésigért várakozt és ujonok szokat csalt ki a testvérekéből, kik eszméjéhez: meleg ételhez jutnak.

És az apa átadta a pénzt az ő szeretett asszonyának, ki rézsze keserveinek, szenvedéseinek, ki anyja gyermekeinek őre a családi tűzhelynek, melyet csak belső melegség tesz barátságossá. Az asszony kiment a pénzzel a piacra, hogy vásároljon. Vett is egyetmást, mi egy szűkös viszonyok között vezetett háztartásban is elkerülhetetlen. Mikor fizetni kellett, elővette a tárcát, miében a nagy kincs volt. Abban a pillanatban mikor át akarta nyújtani az egyik 20 koronás papírpénzt az elárulónak, odavetett egy csirkefogó, kikapta kezéből az egész harminc forintot és elmenekült a sokaságban. A szegény asszony a kétségbeeséstől első pillanatban szólni nem tudott. Mikor kissé magához tért, kábultan kiáltott segítség után. A közönség vásáros nép pár pillanattig részvételt vette körül, azután mindenki a maga dolga után indult, magára hagyta nagy keserveivel. Egy rendőr ment arra. Reménysugár lopózott be az asszony szívébe a város cimerével ékesített báránybőr sapka láttára. Megállította, elpanaszolta neki, hogy ellopták a p-nzt, miől egy hét tagból álló családnak kellett volna megélnie egy hideg, havas őzi hónapban át. A rendőr türelmetlenül hallgatta meg a panaszt, azután durván előlkte maga mellől a szegény asszonyt: keresse meg a pénztát ha tudja, miért nem nyílt reá jobban....

A szegény asszony keresete is volna

de nem tudta hol keresse. A lelketlen tolvaj eddig talán el is prédálta, ha meg is van, nem kerül az vissza soha ez életbe a vas-egyetegyaljai családjának, ha csak az Isten csodát nem tesz. Csak pedig a huszon-egyedik században nem történik. Még decemberben az angariájás hónapjában sem. Annál később, szomorúbb a rideg valóság. A szegény család egy krajcár nélkül van. Nincs még szarú kenyerük sem. Az asszony a káláltól izgulni kezd, a lyón beteg: ágyba került.

A vaszerzőgályos sírva panaszkolta el az este szerkesztőségünkben szomorú sor-sat. Megesett rajta a szívük, ha tehették volna, megunt segítették ki a rettenetes nyomorból mi fenyegőleg, rémesen intget feléjük.

Igy az inség bizottsághoz utasítottuk. El is megy ma Szvacsina Géza polgármesterhez az inség alapbizottság elnökéhez.

Kérjük a nemes lelkű polgármestert, részesítse abból az alapból valamelyes segélyben a szegény családot. A bizottság bizonyára jóvá fogja hagyni az intézkedést...

Meghalt egy rab cigány.

Kolozsvár, dec. 1.

A cigány csendes ember, ha némelykor, — néha tüdő is összekeveredése kerül a büntető törvény által rendelkezéseivel a széklet történetét egyet, mint egy-két csirke elemelése, szőlő a vagyon deliktumokért. Ez a cigány természeténél. Ehez már hozzá is van a szokva. Ezt ki nem írja a törvény szigorú paragrafjából.

A vértől irtózik a cigány. Sokkal gyávabb, lágyabb szívű, mintsem embertársai élete ellen tudna törni. Ha mégis akad a szabály alól kivétel, akkor az már megrögzött gonosztevő számba megy. Arra ugyan csak kimondottul hozzák rá a codex leg szigorúbb büntetését.

A fegyházviselt ember nehezen járul meg. A ki egyszer beleesett a börtön nehez levezőjét, az ritkán kerül ki az újabb büntetés. Mintha visszavágyó a rabúságba, mintha valami ismeretlen erő vonzása vezesse a börtön rideg falai közé. Pedig dehogyan vágyik vissza, — fél, retteg, irtózik a börtön levegőjétől — s mégis visszakérül oda.

A börtönviselt ember nagyon árnyékony a becsületére. Ne tessék mosolyogni! Igen, a becsületére. Ha már a földi igazságszolgáltatás széke előtt lezárult tettéről, ledőlt a büntetés, akkor példásan becsületes ember akar lenni. Azonnal a legvégső lépésre készül, ölni, gyilkolni képes, ha valaki szemére hányja előbbi bűnét. Pedig a mi falusi népként nem szivesen fejejték el a megbűnhődött bűnöket, sőt gyakran keresik az alkalmat, hogy eszébe juttassa a börtön falait az ilyen szegény embernek.

Igy esik újabb bűnére a volt fegyűző, így lesz ismét gyilkos a becsületes ember. Ez a régi sok ember földi pályafutását a börtön dohos falai között.

Tegnap egy fehérhajú cigány-rab halt meg a szegedi csillag-börtönben. Sok fogház és börtön levegőjét szívtá a dakti De mi Samu, aki most 77 éves korában meghalt. A vén rabot 12 évi fegyházra ítélték mert megölt valakit a ki szemére vetette, hogy ő fegyűzőviselt ember. Korára való tekintettel azonban a fegyűzőbüntetést börtönre változtatták. Négy évet kitöltött az öreg cigány és tegnap meghalt.

E hír olvasása közben felakadt a penzánk alá az, a mit fontosabbnak emlegetünk. E kis hír olvasása közben könnyen morosoltunk szét pillánkon. E kis hír olvasása közben akaratlanul fel fel jellemeztünk a kérdést: „Te öreg rab cigány, miért is voltál te is olyan, mint a többi rab? Miért voltál te is olyan érzékeny? Miért kellett Neked 77 éves óz fejjel a nehéz rabúságban elpusztulnod?”

Emberek tisztelik a fegyűzőviselt ember becsületét és is.

Szökes

a vonat ablakán keresztül

Kolozsvár, dec. 2.

Lapunk egyik olvasója igen érdekes és figyelemre méltó esetet beszélt el tegnap, mely — ha a valóságnak megfelel — méltán sorakozik azokhoz az esetekhez, melyek a kolozsvári rendőrséget, pipogya-áza miatt, nevetésséggel telék az egész ország szeme előtt.

Az eset egy történet, hogy a rendőrség egyik nyomozó közege polgári ruhában kiszállt Dére, hogy egy új letartóztatott kolozsvári gonosztevőt haza szállítsa az igazságszolgáltatás színe elé.

A kiküldött rendőri közeg (ki állt ő az egyik rendőrbiztos volt) ugyancsak felvette a gondjára bízott gonosztevőt, mert őt, a mint a személynélgy vasut harmadoszalyu kocsiába szállított, erős kötéssel jött össze kötözve kezét s így indultak meg Kolozsvár felé.

Az utazás így nem volt nyáira a mekkorított szélhámosnak és egy kis körmonfonissággal megmenekült nemcsak köteleitől, de a kísérő rendőrbiztosától is. A mint ugyanis a vonat Válaszúthoz közelgett, megkérte a rendőrbiztos, engedje át a vonat félreálló helyére. A biztos, udvariasan elkísérte a szélhámost, ki birtelen magára zárta az ajtót. Itt kitört az ablakok — a mit a kerekék ottotté zajtól alig lehetett hallani — tört üveggel felvágta köteleiket s alig pár lépéssel a választott állomás előtt kiugrott a vasuti kocsi ablakán.

A biztos csak mind várta, hogy mikor jön már ki az „utas”, de az sehogysen jelentkezett. Hora-tovább mind türelmetlenebb lett, kopogni, dörömbözni kez-

dett: azonban semmi válasz sem érkezett. Apahidán aztán kiszállt a kocsiából, hogy az ablakon benézzen: hát — uramfia — csak hült helyére talált a gondjára bízott szélhámosnak.

Igy aztán csak magában érkezett haza a rendőrbiztos s nagy szőgyenkezve jelentette a büntető kapitánynak, hogy a szélhámost, kit Déren igen ügyesen elfogtak a mi számunkra — a kezei közül elezlezsoltta.

Eddig nem volt módunkban meggyőződést szerezni olvasónk elbeszélésének valódisága felől, hirt adunk azonban az esetről, mert mi okunk sincs az illető szavahihelesség kétségbe vonni, de meg a történet hasonló esetek után talán oklást merítenek a mi összes kiváló rendőri közegünk...

— (Uj titkár az Omke kolozsvári kerületében.) Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület kolozsvári kerületének elnöksége a tagok és az érdeklődők tudomására hozza, miszerint a kerület választmányának folyó évi november hó 26-án tartott ülésén az állásáról lemondott Gerő Ignác helyett a kerület titkárává Vargha László rendes tagot a kereskedelmi és iparkamara tisztviselőjét választották meg.

— (Kuszkó István — levizsgázott.) Kevés ember lehet Kolozsvár városában, ki ne tudná, hogy kicsoda Kuszkó István. Viszont azoknak sem lehet nagy a száma, kik pontosan tudnák, hogy mi minden Kuszkó István. Tulajdonképpen hírlapíró. Ez a főfoglalkozása. Lelkiismeretes és jó zsurnalista, ki soha nem vezetett önérdék, ki mindig a közjó előmozdításán dolgozott szóval, tettel, tollal egyaránt. Alig van intézmény városunkban, melyben ne működne vagy mint vezető, vagy mint egyszerű tag. Sőt maga is létező intézményeket, egyedül, munkatársak nélkül, pusztán saját erejére, fáradhatlan tevékenységére, ernyedetlen munkakedvére támaszkodva. Az Országos Történelmi Ereklye Múzeumot ő szervezte, ő ma is igazgatója, a szépirod. egyetemen titkára, a Torna-Vivodának gondnoka, a Kossuth-szobor-bizottságnak jegyzője, a városi törvényhatósági bizottság választott tagja stb. stb. És Kuszkó István tengersok elfoglaltságai közepette arra is ráért, hogy szakemberként képezhesse ki magát. Kuszkó István ugyanis — mint értesülünk — a központi mérték-hitelesítő bizottság előtt fényes sikerrel tette le a napokban a mérték-hitelesítő hivatali főnöki vizsgát. Már a szakirodalmat is gyarapította az újdonsült szakember. A vízmértékek hitelesítése körüli eljárásról tanulmányt írt és a munkát a bizottság kifogástalan, — jó szakmunkának találta.

— (Adventi prédikációk.) A Minoriák templomában az idei első adventi litánia és prédikáció holnap, szombaton este 6 órakor lesz, a mikor a szentbeszédet Rak Lajos, a főtéri róm. kath. plébánia segédlelkéze fogja mondani.

— (Tanügyi hírek.) A kolozsmegyei tanítótestület választmányá Pállós Albert tanítótestületi elnök vezetésével tartott ülésén elhatározta, hogy — néhai Pál Ferenc, volt kolozsvári áll. tanítóképző int. igazgató olajfésűs arcaképet — melyet a tanítótestület a hagyaték-ból kapott — a választmány további mellő gondoskás végett a kolozsvári állami tanítóképző intézetnek adja át. — A választmány az 1904—1905. egyesületi évre megalakította a nevelésügyi- és könyvtári bizottságokat. Megválasztotta az előbbi bizottság elnökéül Gömböri Sándor áll. tanítóképző intézeti tanárt; a lelk. keit Schwarcol Adél r. kath. isk. vezető-tanítóné, jegyzőjéül Lámán György ágost. h. ev. elemi isk. igazgatót; az utóbbi bizottság elnökéül Fazakas József nyug. tanítóképző intézeti tanárt és jegyzőjéül Régeni Áron unit. isk. iskolai tanítót. A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Kovács Bertát, okl. tanítóné a kolozsi, Sárdi Olga okl. tanítóné a szarvai, Hadnagy Károly okl. tanítót a köbökuti és Kónya Péter okl. tanítót a magyargyermonostori állami elemi népiskolához r. tanítódnékné, illetőleg r. tanítónak, Szabó Jenő képesített gazdasági szaktanítót a kolozsi külön szaktanítói gazdasági ismét iskolához gazdasági szaktanítónak; áthelyezte Bácsy Frigyes apahidai állami iskolai tanítót a petrilla-lónya bányai, Orosz Endre kolozsvári áll. iskolai tanítót az apahidai- és Visky Dezső mezőnémeti áll. tanítót a kolozs-karai állami elemi népiskolához.

— (Isztentisztelet.) A kolozsvári neol. izr. hitközség Ferencz József-ut. templomában ma, pénteken az esti ima háromnegyed 4 órakor kezdődik meg, melyen — a Chanuka-ünnep alkalmából — főizteledő dr. Eisler Mátyás főrabbi beszédet mond.

— (Népkönyha.) A kolozsvári izr. négyelet által fenntartott népkönyhát a hó 4-én, vasárnap d. e. 11 órakor nyitják meg a Borde Mózes-utca 5. sz. házban helyi segítségben. Érdeklődő vendégeket szívesen lát az elnökség a megnyitói ünnepélyre.

— (Ismeretterjesztő hasznos előadás.) Az iparos segéd munkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság vasárnap délután 3 órakor, a Városház közgyűlési termében Ismeretterjesztő Előadást rendez. Előadást „A kurocz költség-tróli.” Kovács Dezső, az ev. ref. kollegium jeles tanára fog tartani.

— (Ünnepély.) A következő sorokat vettük: November 30-án az összes helyi lapok jelentették, hogy az áll. polg. leány isk. róm. kath. növendékei dec. 4-én ünnepélyt rendeznek. A „Kolozsvári Friss Újság” az általam beküldött „ünnepély” című elől az iskolai szót írta s ezen iskolai szövegekre adott alkalmat. Pállós Albert az áll. leányisk. igazgatója tegnap az „Újság”-ban kijelentette, hogy az áll. polg. leányiskola róm. kath. növendékei

a dec. 6. Mária ünnep alkalmából nem rendeznek iskolai ünnepélyt. Nagyon helyesen. Sem az áll. polg. leány, sem a Ferencz József-ut. iskola leány növendékei iskolai ünnepélyt nem rendeznek, hanem igen is, én, e kis intézet róm. kath. hitoktatója fogok dec. 4-én vallásos ünnepélyt rendezni és Pállós Albert igazgató beleegyezett abba, hogy ezen, áll. polg. iskolába járó róm. kath. növendékeimből néhány kifogástalan viseltű és szorgalmas növendék tervőleges részt vegyen, mintegy jutalomképpen. Iskolai ünnepély azonban szó sem volt. Ama szavakat pedig: az áll. polg. isk. növendékei ünnepélyt rendeznek csakis úgy érthettem, hogy én rendezem azokkal a növendékekkel, kik erre szülői és igazgatói engedélyt nyertek. Tehát itt nem iskolai, hanem kizárólag vallásos ünnepélyről lehet szó, mert iskolai ünnepélyt csak egész intézet rendezhet, de nem annak egy része. Rész János hitoktató.

— (Egy fővárosi ügyvéd letartóztatása.) Tegnapielőtt megírtuk, hogy a londoni rendőrség a budapesti főkapitányság megkeresésére Londonban letartóztatta Krausz Emilt, aki a kolozsvári Reményik és fia cég egyik tagjától, Reményik Lajostól furfangos módon, közel négyszázezer kor. értékű váltókat csalt ki és megszökött. Kiderült, hogy Krausz, a váltókat illetőleg, azok legnagyobb részét dr. Róth Sándor fővárosi ügyvéd utján Budapesten értéksitette. Bérci Béla rendőrkaptány, aki ebben az ügyben a vizsgálatot vezeti, ma délután tizenkét órakor két napon át történt kihallgatás után letartóztatta a bűnös ügyvédet, akinek a Károly-körút 2. szám alatt van az ügyvédi irodája és még a mai nap folyamán átkísérik a budapesti királyi ügyesség fogházába.

— (Letartóztatott templomrablók.) Azokat a templomrablókat, a kik hettekek elszökt a vidéken több templomot kirabolva, sikerült a zsidói csendőr őrsnek Dobros Sándor negybányai születésű 22 éves bányász, Krányik István nagybányai illetőségű 22 éves kerékgyártó és Katona Miklós 28 éves sarmasági illetőségű egyének személyében elfogni. Jelenleg a zsidói járási-bizottság börtönben vannak. A nyomozat folyamatosan van. A csendőrség azt hiszi, hogy az erdélyi részeken olyan sűrűn előforduló templomrablások mindezeknek a jó madaraknak nevéhez fűződik.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, pénteken december 2-án:

A löcsei fehér asszony

Történelmi színmű 3 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, szombaton december hó 3-án:

Fatinitza.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: A löcsei fehérasszony. (b. 58 sz.)

Szombat: Fatinitza. (b. 59 sz.)

Vasárnap d. u.: 5-ik ifjúsági előadás. Vörösmarty emlékeztető: Csongor és Tünde.

Vasárnap este: A bajsza. (b. 60 sz.)

IRODALOM.

(?) Család és iskola. A kolozsmegyei tanítótestületnek Solyom János polgári iskolai tanár szerkesztésében megjelenő hivatalos közlönye a következő érdekes tartalommal hagyta el tegnap a nyomdát: Ideálizmus az iskolában. Turcsányi Gyula. — A Gönczy-Abécé és a fonomimika. Zoványi Lajos. — A nélkölözhetetlen taneszköz. Várhelyi Gyula. — A népiskolai tanítótestület tagozásának megváltoztatása. (Hozzászólások) I. Bene Lajos. — II. Nagy Sámuel. — Tercia: Mikos Kelemen. (Vége köv.) Vörösmarty György. — Egyesületi élet: A kolozsmegyei tanítótestület választmányi ülése. — Jelentés a kolozsmegyei tanítótestületi tanítótestület 1903—1904. évi működéséről. (Vége.) Adi József. — Irodalom: Ezüst hárs. Összegyűjtötte Erdődi Ernő, ísm. Antal Gyula. — Böküldött könyvek. — Vegyesek.

Táviratok

Debrecen bizalmatlansági felirata.

Budapest, dec. 1.

Legyünk büszkék a nagy magyar városra: Debrecenre. Ime az első, amely nemcsak bizalmatlanságát fejezi ki a kormánynak, de kimondta azt is, hogy az új házszabályok alapján keletkező törvényeket, mint törvényteleneket, nem hajtja végre. Így kell nyilatkoznunk minden magyar városnak.

Részletes tudósításunk a következő:

Ma vette tárgyalás alá Debrecen sz. kir. város, a Márton Imre és társai által benyújtott bizalmatlansági indítványt. Az egész városban izgatott hangulat uralkodott.

A közgyűlésen Domahidy Elemér főispán elnökölt.

Elsőnek Bakonyi Samu szóval fel, kijelentve, hogy Debrecen város becsületét megköveteli az indítvány elfogadását.

Dobieczycki Sándor kormánypárti képviselő nagy zaj közepette napirendre-terést ajánlott.

Benedek János felszólalása után 23 szótöbbséggel elfogadták a bizalmatlansági indítványt és kimondták, hogy az erőszakos házszabályok alapján hozott törvényeket nem hajtják végre.

A határozat óriási lelkesedést keltett az egész városban.

Szász népgyűlés az új népoktatási törvény ellen.

Brassó, dec. 1.

A szász nemzetiségi képviselők a szász választópolgárságot a jövő vasárnapra népgyűlésre hívták egybe, melyből az új népoktatási törvényjavaslat ellen feliratot fognak intézni a kormányhoz.

Tiltakozó népgyűlés.

Kis-Cell, nov. 1.

Ma a kis-zelei választókerület polgársága nagy népgyűlést tartott, melyen Radó Dénes indítványára nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy felírják a képviselőházhoz a kormány erőszakos eljárása ellen s üdvözlő levéllel keresik fel Kossuth Ferencet, az egyesült ellenzéki pártok vezérét.

A győri „bizalom.”

Győr, december 1.

A gyűlés után Tisza, Széchenyi Miklós gróf püspököt látogatta meg. A nyugalom az esti órákban helyreállt de volt egy kis huszárattak is, szerencsére komolyabb következmények nélkül.

A banketten az első felköszöntőt Kautz Gusztáv mondotta. Erdély Sándor Győr várost élte. Tisza István feltűnően rövid beszédet mondott és került minden politikai vonatkozást.

Tisza a 6 óra 58 perckor induló vonattal utazott vissza. A pályaudvarra menet több száz főre menő tömeg abugolta. Végre elutazása után a nyugalom is teljesen helyre állt. Tisza feltűnően bosszankodott a kirándulás sikertelensége felett.

A pecsovics Pécs.

Pécs, nov. 1.

Fejérváry volt miniszter fia Fejérváry Imre pécsi főispán immár beszállította a bizalmi vokst a városi törvényhatósági bizottság részéről, 57 szavazattal 35 szavazat ellenében határozták el a kormány tálpnalását. Mikor az eredményt kihirdették, a karzatot megtöltő közönség rázendített a Kossuth-nótára. A főispán rendőrökkel kiűrtette a karzatot és azután a folyó ügyeket tárgyalták le.

Prielle Kornelia ünneplése.

Budapest, dec. 1.

Prielle Korneliát, a Nemzeti Színház illusztris művésznőjét, ma délután nagy ovációkban részesítette a színház művész személyzete, művészi pályájának hatvanadik évfordulója alkalmából. A művésznőt a társulat a lakásán kereste fel, hol Somló Sándor igazgató üdvözölte meleg szavakkal a jubiláns művésznőt. — Gróf Tisza István levélben üdvözölte ez évforduló alkalmából Prielle Korneliát.

Mohay Sándor betegsége.

Budapest, dec. 1.

Mohay Sándor igazságügyi államtitkár ma délelőtt a borbélyánál szélhűdés érte, úgy, hogy eszméletét veszítette. Délután jobban lett. Orvosa állítása szerint Mohay egészségét a politikai izgalmak viselték meg.

A japán—orosz háboru.

— Lagujabb hírek. —

Budapest dec. 1.

Londonból jelentik: A japánok a múlt hó 29-én éjjel újabb heves bombázást kezdtek. Csufba érkezett hírek szerint Er-lungan erősség és a 203 méteres domb megtámadásakor az ellenfelek szaronyukat használták. A vereségek igen súlyos természetűek voltak. Az ostromló sereg fő-

hadiszállásán kijelentik, hogy az ostrom kezdete óta huszonöt ezer japán esett el a csatáiban.

Tokióból jelentik: A császári főhadiszállásról tudatják, hogy a japán csapat, mely a 203 méter magas dombot megtámadta, 30-án délelőtt 10 órakor a dombtető közelében levő már meghódított sáncokig nyomult előre és jelentéskor az erősség délkeleti része körül folytatja a küzdelmet. 30-án este 7 órakor még tartott a küzdelem a dombtetőn.

A japánok megszállották és megszállva tartják a 203 méteres dombot.

Rablógyilkosság.

Budapest, dec. 1.

Keresztényszigetről ma vakmerő rablógyilkosság híre érkezik. Hammerer József odaváló jómódú öreg embert és feleségét a reggel kegyetlenül összekaszabolva, vérbe fagyba találták lakásukon. Minden jel arra mutat, hogy a szerencsétlen rablógyilkosságnak estek áldozatul. A hatóság megindította a nyomozást az ismeretlen tettesek kézrekerítése tránt.

REGÉNY.

Rég mult időkbel.

Írta: Szabóné-Karay Anna.

(56.)

A vízmedence szélén, kényelmes kertipadon ült Elek, pompás ruhában, melyen megcsillantak az aranyesatok, gombok és drágakövek, míg lábaiál a bársonyos gyepen egy ifjú 15—16 éves leányka heverészt, fejével hanyagul az ifjú térére dőlve, Elek csak arcában volt látható, de a leányka egészen szemben volt velök.

Amina tekintete reátpadt, összevont homlokával, pihető ajakkal nézte őt, nézte halvány, finom arcát, nagy lángoló két fekete szemét kimondhatatlanul érzelmek közt.

Maliera Volonza volt, Elek védené, Boris asszony hazugsága szerint, az ő szemében Elek — neje....

Előttük a tükörsíma vizen hófehér hatyituk ringottak, lebegtek ide s tova, a leányka himzett könyékjéből kalácsot szőrt nekik, mit azok kecsesen meghajított nyakak kapkodtak el a fel-felbukkanó aranyhalak elől.

Malierának tetszett ez a mulatság, mint egy kis gyermek oly édesen felkacagott, midőn megcsalta őket a kalács helyett nefejezett dobott a vízbe s a kis falánkok azt is bekapták, hogy aztán családostan dobják újra vissza, megrázzán hófehér szép fejüket.

A kőfény kiűrt. Maliera egy kis csokor nefejelecs szaktított és felnyújtá Eleknek.

Az kérdett tőle valamit, valami idegen nyelven, mit Amina nem értett. A leányka felnézett rá ragyogó nagy szemével, mosolygott, elpirult és felelt rá néhány szót ugyanazon a nyelven. Erre Elek arcán csodálatos fény gyult ki, lehajolt egészen a leánykához közel és beszélni kezdett. Mentől tovább beszélt, arca annál jobban kipirult, szemei felragyogtak és ujjai azokrakozottan játszóttak a nefejelecs csokorral.

A leánykát nagyon érdekelte a beszéd; felemelkedett félig fekvő helyzetéből, oda könyökölt az ifjú térére és állát két tenyerére fektetve nézett fel rá olyan tekintettel, olyan nézéssel, a minővel csak egy nagyon szeretett, imádtott lényt nézhetünk.

Amina egy szót sem értett a beszédből, mégis úgy érezte, hogy izzó parásként érinti szívét minden szava, nem nézhetette őket tovább, mert ha a beszéd vége egy csokiban forrt volna össze, ott szakadt volna meg a szíve a jasmín bokrok alatt.

(Folyt. köv.)

Feloldó szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉ R.*

Elegáns névjegyek

lythografált vagy kőnyomdai betűkkel, finom elefántosont, vászon és meritett papíron díszes dobozban, legutányosabb árban készit

Gombos Ferencz

kőnyomdájá és papírkereskedése.

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 12. sz. alatt.

Megrendelések úgy helyben, mint vi. ékre a kívánt időre eszközöletnek.

3526 Diszokmányai kitüntetével 146—101

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár

nagy raktára és hangszer-üzlete Kolozsvár a n. kir. posta- és táv. állomása mellett

Összes áruimat havi részletekre is adom és azokról 5 évig felelek. — Szakszerű villamos álagatással és motorosra berendezett mechanikai műhelyemben a javításokat gyorsan és jutányosan értem be. Nikkellókat különféle színű emaillezéseket saját fűrdőben és kemenczében állítok elő.

Kerékpár-kiosztó osztályt tartok fenn! Telefon 412

Képes árjegyzéket adok bárkinek!

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóírt igazgatóság, hogy a **Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank** zálogosztályánál elzálogosított s **f. évi 1904. okt. hó végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak** az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adni és pedig:

az I. osztályu tárgyak, ugymint: ruhaneműek, háziesszközök, áruk stb. árverése lesz **folyó évi december hó 6-án.**

A II. osztályu tárgyak, ugymint: arany-, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz **folyó évi december hó 13-án.**

Az árverések az intézet helyiségében mindig **délután 3 órakor kezdődnek.**

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1904. november hó 16. án.

Takarékpénztár és Hitelbank
igazgatósága.

3416. 118-*

Új üzlet!

WEISZ ÉS TÁRSA

szabó üzlete, férfi-, fiu- és gyerek ruha raktára
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 9.
Rucska-ház.

Ajánlják dusan berendezett új férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruházukat és

szabó üzletüket

hol a legkényesebb igényeket is pontosan kielégítik

Honi, angol és skót

szövet nagy raktár.

ugyszintén saját készí-

tésű kész ruhák,

szőrmearuk, dan

bőr kabátok és min-

dennemű e szakba vágó

árak — nagy raktára.

A n. é. közönség b. pá tfo-

rákat kéri kiváló tla-teleit

Weisz és Tarsa.

Egyszeri próba-
rendelés minden-
kit meggyőződhet
azon tényről, —
hogy a legcsino-
sabb, legjobb és
a legjutányosabb
beszerzési for-
rás.

3505 24-30

Új üzlet!

Kiadó lakás!

Honvéd - utca

52. szám alatt

4 szoba, konyha, fürdőszoba,
üveges verandával

Kiadó

A lakáshoz esetleg istálló is van!
Értekezhetni bármikor lehet ugyanott.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

részvény-társaság.

Törlesztés

és közönséges jelzalog-
kölcsonöket nyujt
hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt
fekvő bérházakra és bárhol fekvő föld-
birtokra. 3416 115-*

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelő-
nyösebben bonyolítja le és a kölcsönöket
kézpénzben fizeti ki.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS
(KOSSUTH) PÁRT ERDÉLYRESZI
NAPILAPJA.

Megjelenik minden nap reggel 6 órakor egy nagy iven.

Judósításaival megelőzi a fővárosi lapokat.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyed évre 6.—

Fél évre 12.—

Egész évre 24.—

Mutatványszámokat 8 napig ingyen küldünk.

UJSÁG

KIADÓHIVATALA KOLOZSVÁRT
Deák Ferencz-utca 12.

Hirdetéseket olcsó árban vétetnek től
kiadóhivatalunkban.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy
Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 12. sz. alatt levő
könyvnyomdánkat
egy minden igényeknek teljesen megfelelő

papirkereskedéssel

kibővitettem,

a hol mindennemű **papir, író-, rajz- és festőszer-árak**
jutányos és pontos kiszolgálásával igyekezem a nagyérdemű közönség bizalmát kiérdemelni.

Papirkereskedésem által igen kényelmesen és gyor-
san szolgálhatom ki a **könyvnyomdai munkákat**
igénylő közönséget.

Igen jutányos árban és izléssel készítek:

Névjegyeket,

Eljegyzési- és

Mennyegzői értesítőket,

Meghívókat,

Műsorokat,

Tánczrendeket,

Étlapokat,

Üzleti számlákat,

Levélpapirokat és

Borítékokat czégnyomással

Körleveleket,

Falragaszokat.

Főlvállalok továbbá mindennemű **h vatalos nyomtatványokat, szépíró dalmi**
műveket, tudományos értekezéseket, folyóiratokat, heti- és napi-
lapokat elsőrangú kivitelben.

Papirkereskedésemben pénztári és üzleti könyvek különböző nagyságban; ugy-
sintén rovatozott iven, kantsuk lapok, tinták, pecsétviaszok, írók, tollak, írkák
és füzetek stbi, továbbá vonalzők, körzők, gummik, rajzpapírok ivenben és tekercsekben.

Képes levelezőlapok dús választékban!!

Mindennemű levélpapírok egy-
szerű és díszes dobozokban.

A Karácsonyi és Újévi valamint más al-
elegáns kivitelben és nagy választékban. kalmi ünnepekre üdvözlőkártyák és ajándéktárgyak

A nagyérdemű közönség szives látogatását és pártfogását kéri teljes tisztelettel

Gombos Ferencz könyvnyomdája
és papirkereskedése.

Minorita-utca sarok.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.